

(/)

🏠 (/) > 2. Verdenskrig (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Sidste nyt fra Berlin

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/mindetavlen>)

Sidste nyt fra Berlin

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2652

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/sidste-nyt-fra-berlin)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/sidste-nyt-fra-berlin](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/sidste-nyt-fra-berlin)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/sidste-nyt-fra-berlin)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/sidste-nyt-fra-berlin](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/sidste-nyt-fra-berlin)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/sidste-nyt-fra-berlin&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/sidste-nyt-fra-berlin&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/sidste-nyt-fra-berlin&title=))

Lars-Martin Sørensen

Sidste nyt fra Berlin

Lindhardt & Ringhof 2019, 314 sider illustreret. 350 kr.

Af Kresten Søe

Indhold og opbygning

Sidste nyt fra Berlin er den sigende titel på en beretning om, hvordan danske journalister dækkede og videreformidlede begivenhederne, der fandt sted i Tyskland under Hitlers regime. Blandt højdepunkterne er Hitlers magtovertagelse 1933, partidagen i Nürnberg 1935, de olympiske lege i Berlin 1936, Görings besøg i Danmark, Krystalnatten 1938 og dagene op til 9. april. Kilderne er tusindvis af avisartikler udbygget med oplysninger fra senere værker om perioden bl.a. erindringer fra flere af de agerende korrespondenter.

Vinkel og metode

Fremstillingen starter med et rammekapitel med en karakteristisk og kort biografi af de forskellige journalister og kendisser, der var i spil i Berlin med inddragelse af deres generelle holdning overfor nazisterne. Hertil kommer en redegørelse for arbejdet i presseklubberne, i hvis arbejdsrum artiklerne ofte blev til, kontaktforholdene og samspillet med redaktionerne i Danmark. Herunder kommer forfatteren også ind på journalisternes spillerum og de indsnævrede rammer i forhold til mere kritiske personrelaterede informationskilder i Nazityskland. Fremstillingen skildrer herefter udviklingen kronologisk fra Hitlers magtovertagelse frem til og med Besættelsen.

Formen veksler mellem kildeindslag med eksempler fra de forskellige aviser hele vejen på tværs af det politiske pressespektrum. Kilder som overalt er ledsaget af forfatterens fyldige analyser, tolkninger og udlægninger.

Fremstillingen er journalistisk og til tider på grænsen af det indignerede. Læseren lades sjældent i tvivl om forfatterens personlige sym- og antipatier. Tendensen er dog her som oftest, at problematikker og vinkler vurderes på nutidspræmisser i bakspejlets klare lys frem for en mere nuanceret inddragelse af de samtidsparallele raceteoretiske, antidemokratiske og nationalistiske strømninger i fx USA og - såmænd også Norden.

Grundigt indblik i hverdag og arbejdsforhold

Læseren får bredt indblik i journalisternes hverdag og arbejdsforholdene, hvor det gjaldt om at holde gode miner og sno sig mellem de håndfaste instruktioner Goebbels' propagandaministerium og von Ribbentrops udenrigsministerium. Rettede man ikke ind efter nazisterne ønsker om et positivt billede af Hitlers nye Tyskland, så var der håndfaste reaktioner i vente. Enten ved direkte tyske henvendelse til regeringen eller dagbladsledelserne herhjemme, skriveforbud eller udvisning af Tyskland. Det nye styre skyede intet middel for at skabe det ønske mediebillede i Danmark. Også aflytning og kik i journalisternes private post var i spil. Situationen blev bestemt heller ikke lettere af, at Stauning/Munch regeringen gik på listefødder med "kammeratlige" samtaler med pressen og påbud om mådehold under henvisning til landets neutrale stilling, tyske trusler om fx boykot af danske varer og - ikke mindst - frygten for krav om genindlemmelse af Nordslesvig.

Tynd samtidsparellel

Et afsluttende afsnit om eftertanker og paralleller til vore dage hverken bidrager til eller understøtter bogens generelle faglighed. Fremstillingen er her udpræget causerende og fremstår for mig mest som en ustruktureret parafrase med rudimentær underbygget luft for personlige synspunkter og aversioner. Trump sammenstilles således gentaget med Hitler med fx: "Om man vender sig mod jøder eller latinoer for at opkaste sig som de vrede hvide mænds bannerførere, kan være ét fedt. Kun brutaliteten i forfølgelsen er forskellig". Argumenteringen er her generelt hastig og kæk. Læseren lades ikke i tvivl af validering af egne synspunkter kontra de angrebne. Fx citeres som underbygning en

rapport, der siger, at "koncentrationsevnen hos flittige brugere af de sociale medier nedslides til samme niveau, som det man finder hos gulfisk". En vel kæk metafor i en fremstilling, der sider forinden anker nazismens betegnelser med rotter og parasitter for jøder og politiske modstandere.

Konklusion

En ujævn bog i journalistisk præget meget håndfast analytisk fremstilling, som ikke graver dybt eller kan betegnes som ny forskning. Interessant og velstruktureret er analysen af fascinationen og iscenesættelsen i det nye nazistiske regime og redegørelsen for påvirkning af den nye stats virkemidler, propaganda og mediebrug i fx film og radio. På samme måde fremstår et godt - omend meget fordømmende - billede af de danske journalisters forskellige baggrund, holdninger og arbejdsforhold i både Tyskland og herhjemme. Også den senere eksemplificering i afsnittet om Krystalnatten og Görings besøg i Danmark 1938 står stærkt og instruktivt. Især med hensyn til hvordan aviserne stort set overalt faldt for den nazistiske iscenesættelse af det berømte besøg. Forfatteren formår også at skildrer kritisk, hvordan pressen ofte stod til fals mht. higen efter forsidestof uanset køb på indhold, vinkel og tyngde.

Interessant læsestof er også redegørelsen for, hvilken rolle kultur- og sportsstoffet spillede i forhold til regimets legitimation.

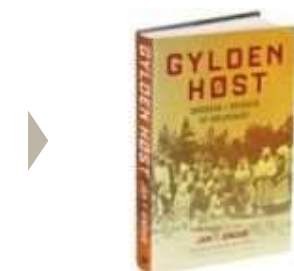
Men andre steder giver den noget causerende og fragmentarisk struktur et ujævnt indtryk, som rammer overblikket. Hertil klæder en udpræget gentagen tilbøjelighed til at indflette egne fordømmelser, sym- og antipatier helt op til nutidens kongehus ikke fagligheden i et værk af denne art. Her havde forfatteren stået sig langt stærkere ved at lade læseren selv drage de åbenbare konklusioner.

Sammenfattet savner jeg en mere kølig og større personlig distance, mere dybdeboring og fastere struktur. Hertil kommer en højere grad af faglighed ved bredere inddragelse af den historiske baggrund og 1930'ernes generelle strømninger med henblik på en perspektivering af de agerende og deres handlinger på samtidsrammen.

[Historie-online.dk, den 15. oktober 2019]

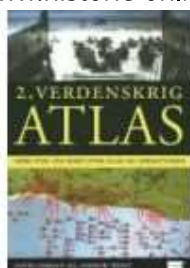
← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/mindetavlen>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

GYLDEN HØST

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/gylden-hoest>)

2. VERDENSKRIG ATLAS

(<http://www.historie-online.dk/boger/2-verdenskrig-atlas>)

EUROPA I KRIG 1939 - 1945